

ŠKOLA SUVREMENE HUMANISTIKE: TRANSFORMATIVNI POTENCIJALI EMANCIPATORNIH PRAKSI ILI O IZAZOVIMA KONTRAHEGEMONIJE

10.-14.5.2017., Kulturno informativni centar (KIC), Preradovićeva 5, Zagreb

Projekt škole suvremene humanistike cilja uspostaviti mjesto interdisciplinarnog promišljanja problema neoliberalnog kapitalizma koje se nalazi između civilnog sektora i javnih obrazovnih institucija. Sveučilišni obrazovni programi problematiziraju suvremene probleme kroz optiku teorijske produkcije druge polovice dvadesetog stoljeća. Izvaninstitucionalni oblik suradnje civilnog i javnog sektora omogućuje otvaranje prostora novim teorijama i oblicima interdisciplinarnog proučavanja koje je onemogućeno strukturom discipliniranog sveučilišta.

Škola je organizirana kao niz predavanja iz različitih disciplina okupljenih oko jedinstvenog problema. Polaznici tijekom trajanja škole stječu znanja i vještine koje su povezane s njihovim izvorišnim studijskim programima, ali izlaze iz disciplinskih okvira. Time je omogućeno povezivanje različitih perspektiva proučavanja, što dovodi do razvoja njihovih kritičkih i analitičkih vještina i osjetljivosti na širi kontekst.

PROGRAM:

TRENING O DIGITALNOJ SIGURNOSTI - Trening je namijenjen borbama za ljudska prava i drugim aktivistima antiautoritarnog usmjerenja. Cilj mu je omogućiti (1) razumijevanje praksi nadzora nad fizičkim i digitalnim osobama i njihovim odnosima, koje prakse ugrožavaju osobnu i kolektivnu privatnost i sigurnost aktivista, njihov rad i demokratičnost društva, (2) upoznavanje s raznim digitalnim alatima, tehnologijama, tehnikama i strategijama koje smjeraju zaštititi njihove komunikacije, organiziranja i djelovanja. Polaznici treninga steći će teorijski i praktični uvid u sljedeća pitanja: (1) Kritična pitanja koja se odnose na kontrolu nad mrežama i podacima; (2) Kako postići anonimnost tijekom pregledavanja sadržaja na internetu; (3) Kako komunicirati sigurnije i privatnije; (4) Kako koristiti mobilni telefon sigurnije; (5) Kako stvoriti i čuvati sigurne lozinke.

NOVI DRUŠTVENO-EKONOMSKI MODELI - Dominantne su mejnstrim ekonomske teorije, u obrazovnim institucijama i javnom diskursu okrenutom privatizacijama, razvijane s pretpostavkom da je kapitalistička proizvodnja jedini oblik proizvodnje te da je njezin rast garancija razvoja ljudskih sposobnosti i porasta kvalitete života. Teorije se baziraju na matematičkim modelima čije pretpostavke u pravilu nisu održive. Na taj se način teorija, nepodložna empirijskim provjerama, emancipirala od prakse kapitalističkih društava i za njih ne može odgovarati. Istovremeno se za praksu pretpostavlja da u svim scenarijima dugoročno vodi k napretku za sve. Ostale se forme društvene proizvodnje, poput javnog i nevladinog sektora, individualnih ili obiteljskih obrta, volonterskog rada, neadekvatno shvaćaju. Podvrgava ih se, njihov doprinos procjenjuje kategorijama razvijenima za kapitalističku proizvodnju. Kućanski se rad, nesocijaliziran, gigantskog volumena, prepušten individualnim aranžmanima i resursima, najčešće opterećujući žene, u pravilu ignorira. Adekvatnim razumijevanjem različitih formi proizvodnje otvaramo prostor promišljanju drugačijih društveno-ekonomskih modela. Umjesto klasičnog predavanja, od samog početka ćemo otvoriti raspravu sa sljedećim smjernicama. Unatoč dugoj i intenzivnoj zloupotrebi političkih stranaka za zapošljavanje vlastitih članova na loše promišljenim ili potpuno fiktivnim radnim mjestima te podređenosti ciljevima reprodukcije kapitalističkog društva, javni sektor je

najveći nekapitalistički proizvođač. Prema kojoj pokretačkoj logici javni sektor proizvodi i postoje li odjeli čije se logike razlikuju? Privatni sektor se često naziva "realnim" - je li stoga opravdano zvati javni sektor nerealnim i po kojoj logici? U kakvom je odnosu javni sektor s kapitalističkom proizvodnjom i monetarno-budžetskim pitanjima? U nedostatku profita kao kategorije uspješnosti, kako mjeriti doprinos javnog sektora rastu bogatstva i ljudskom razvoju? Prema kojim kriterijima gasiti i otvarati odjele i radna mjesta u javnom sektoru te što raditi s ogromnim brojem viška zaposlenih? Kako javni sektor može pridonijeti socijalizaciji kućanskog rada, posebno adresirajući nerazmjernu opterećenost žena? Pokretače novih firmi u privatnom sektoru zovemo poduzetnicima, no postoji li prostor za sličnu ulogu u javnom sektoru? Pitanja su primjenjiva i na ostale ne-kapitalističke aktivnosti, pogotovo na nevladine organizacije koju su često s pravom viđene kao produžetak javnog sektora.

FEMINISTIČKE TEORIJE I PRAKSE - Ukoliko Školu suvremene humanistike shvatimo kao otpor hegemonijskim diskursima, feministička epistemologija pokazuje se neizostavnom. Kroz niz predavanja, feministička teorija i praksa promišljat će se kao mjesto dekonstrukcije uvriježenih značenja, analize odnosa moći, spola/roda, pri čemu će se posebno fokusirati emancipacijski modeli spoznaje i otpora koji nam feminističke perspektive nude, a ujedno i kao mogućnost iniciranja društvenih promjena i stvaranja novih savezništava u borbi protiv dominantnih matrica.

FEMINISTIČKA KRITIKA JEZIKA - Predavanje će propitivati odnos jezika i roda te njihovu interakciju. 'Ženski' se jezik razlikuje prema kontekstu i činjenicama kao što su klasa, etnička ili regionalna pripadnost, seksualne preferencije, pri čemu jezik označava upravo tu različitost pripadanja. No ipak, iako žene nisu homogena skupina, jezik ih reprezentira u poopćenim rodnim stereotipima i prepun je seksizama.

FEMINIZAM I PRAVO - Od pregleda razvoja feminističkih pravnih teorija i prava žena i odnosa roda i prava, propitvat će se načini na koje pravo podržava neravnopravne rodne odnose i konstruira rodne identitete i seksualnost, te načini na koje se pravo može koristiti za adresiranje nejednakosti i društvene promjene.

ZELENA ŠKOLA ZA SISTEMSKO MIŠLJENJE - U ovome obrazovnom ciklusu poseban segment zauzimaju i zelene teme te zelena škola za sistemsko razmišljanje. Voditelj Igor Grozdanić, istraživač s Instituta Max Planck, zeleni je ciklus zamislio kao mjesto interdisciplinarnog promišljanja pitanja koji prate lokalne zajednice, odrast (degrowth) na lokalnoj razini, mikroekonomije ruralnih sredina, makroekonomske teme te energetske i socijalne tranzicije današnjeg društva. Teme koje će se obrađivati su aktualne, a polaznici/ce će dobiti uvid u nove trendove i sistemsko razmišljanje u praksi! Predavači su iz područja društvenih i tehničkih znanosti (iz područja komunikacija, sociologije, politologije, energetike i biotehnologije).

MALA ŠKOLA ANTIFAŠIZMA - Iako su današnja Europa i Hrvatska utemeljene na vrijednostima antifašizma i pobjedi antifašističke koalicije u Drugom svjetskom ratu, svjedoci smo potpune razgradnje spomenutih vrijednosti na praktično cijelom europskom prostoru. O razlozima zašto je tomu tako mogli bismo ispisati čitave studije, no da takva vrsta povijesnog revizionizma kao činjenica i fenomen postoji, jasno je manje-više svim građanima. S obzirom da spomenuti povijesni revizionizam svoje motive pronalazi u aktualnoj društvenoj i političkoj situaciji, nastojeći razgradnjom antifašističkog narativa ovladati sadašnjošću i budućnošću društva, a tek potom i prošlošću, jasno je kako je riječ o fenomenu kojem se treba suprotstaviti na svim razinama. Tim više što je sustavnim iznošenjem frizirane ili otvoreno lažne slike prošlosti i falsificiranjem karaktera ustaške države, ali i antifašističke borbe, taj diskurs do te mjere prodro u javnost, zadobivši potporu čak i nekih najviših dužnosnika vlasti,

da ga je moguće zaustaviti isključivo sistematičnim i kvalitetnim obrazovnim radom. Škola će otvoriti dvije važne teme: Historijski antifašizam i Antifašizam danas. Uvod u školu antifašizma bavit će se povijesnim pojavama totalitarnih nacističkih i fašističkih režima, kako u Europi tako i na prostoru Kraljevine Jugoslavije. Ovaj uvid omogućit će razumijevanja načina na koji je ideološki aparat funkcionirao u tim režimima i na koji se odnosio prema svim vrstama manjina, ali i prema lijevom pokretu. Slijedom toga u modulu će biti obrađene i strategije borbe protiv fašizma, ali i odnos političkih pokreta prema njemu. Poseban naglasak staviti će se na pitanje španjolskog građanskog rata i pojavu antifašističke interancionale. U konačnici, program će se baviti antifašističkim pokretom u Hrvatskoj i Jugoslaviji, koji je uspio u gotovo nemogućim uvjetima poraziti fašizam te iznova izgraditi povjerenje među jugoslavenskim narodima, otvarajući ujedno i pitanja aktivne uloge žena u društvu, čija istinska emancipacija počinje upravo za vrijeme antifašističke borbe. Imajući u vidu da su u posljednjih četvrt stoljeća zbog čitavog niza okolnosti, a ponajprije zbog dominantne ideologije nacionalizma, vrijednosti antifašističke borbe posve marginalizirane i do minimuma uklonjene iz školskih programa, postoji realna potreba za proučavanjem tih vrijednosti u kontekstu modernog društva. Tim prije što se na čitavom europskom prostoru, kao i u Hrvatskoj, sve više revitaliziraju ideje neofašizma, koje zbog izostanka ozbiljnog otpora postaju sve više prihvaćene u društvu. Drugi modul će stoga ukazati na te tendencije na europskom i hrvatskom prostoru te ponuditi čitanje antifašizma i potencijala kojeg te vrijednosti imaju danas, u otporu prema revizionizmu i neofašističkim pokretima.

MARKSISTIČKA KRITIKA KAPITALIZMA - Danas se postavlja pitanje živimo li više uopće u kapitalizmu? Već izrazi "posloprimac" i "poslodavac" dovode u pitanje klasne odnose – "poduzetnik" "ulaže" i "preuzima rizik", a radnik u taj odnos unosi jedino što ima - svoju radnu snagu. Proleteru nemaju što izgubiti osim svojih okova piše u "Komunističkom manifestu". No imamo li proletere danas i ako imamo, od čega su sačinjeni njihovi okovi? Predavanja će mapirati neke od temeljnih marksističkih izvoda i pokušati pokazati kako start up, platformski kapitalizam, kreativni kapitalizam, gig-ekonomija te drugi novovjekovni modeli ne izlaze iz okvira kapitalizma zbog čega je na njih moguće i potrebno primijeniti Marxovu kritiku političke ekonomije.

RASPORED:

Srijeda, 10.5.

tema: TRENING O DIGITALNOJ SIGURNOSTI

trenerica i autorica: Morana Miljanović

Četvrtak, 11.5.

tema: NOVI DRUŠTVENO-EKONOMSKI MODELI

predavači: Toni Prug i Karlo Vujeva

Petak, 12.5.

tema: FEMINISTIČKE TEORIJE I PRAKSE

predavačice: Rada Borić, Ivana Radačić

Subota, 13.5.

Tema: ZELENA ŠKOLA ZA SISTEMSKO MIŠLJENJE

predavači: Igor Grozdanić (voditelj), Ankica Djukić, Nataša Marin, Anđelko Balban, Mladen Iličković, Andrea Pavlović, Miljenko Cimeša i Igor Grozdanić

Nedjelja, 14.5.

tema: MALA ŠKOLA ANTIFAŠIZMA

predavači: Dragan Markovina i Vuk Perišić

tema: MARKSISTIČKA KRITIKA KAPITALIZMA

predavačica: dr. sc. Katarina Peović Vuković

ŠKOLA SUVREMENE HUMANISTIKE: TRANSFORMATIVNI POTENCIJALI EMANCIPATORNIH PRAKSI ILI O IZAZOVIMA KONTRAHEGEMONIJE

Srijeda 10.5.	Četvrtak 11.5.	Petak 12.5.	Subota 13.5.	Nedjelja 14.5.
10:30-12:00 DIGITALNA SIGURNOST (Morana Miljanović)	10:30-12:00 NOVI EKONOMSKI MODELI (Toni Prug)	11:00-13:00 FEMINIZAM I PRAVO (Ivana Radačić)	10:30-12:00 ZELENA ŠKOLA ZA SISTEMSKO MIŠLJENJE (Ankica Djukić, Igor Grozdanić)	10:30-12:00 MALA ŠKOLA ANTIFAŠIZMA (Vuk Perišić)
12:30-14:00 DIGITALNA SIGURNOST (Morana Miljanović)	12:30-14:00 NOVI EKONOMSKI MODELI (Toni Prug)	13:00-15:00 FEMINISTIČKA KRITIKA JEZIKA (Rada Borić)	12:30-14:00 ZAJEDNIČKA I JAVNA DOBRA (Nataša Marin, Anđelko Balban, Igor Grozdanić)	12:30-14:00 MALA ŠKOLA ANTIFAŠIZMA (Dragan Markovina)
15:30-17:00 DIGITALNA SIGURNOST (Morana Miljanović)	15:30-17:00 NOVI EKONOMSKI MODELI (Karlo Vujeva)		15:30-17:00 PRIMJERI DOBRE PRAKSE IZ ZELENE EKONOMIJE (Mladen Iličković)	15:30-17:00 MARKSISTIČKA KRITIKA KAPITALIZMA (Katarina Peović Vuković)
17:30-19:00 DIGITALNA SIGURNOST (Morana Miljanović)	17:30-19:00 NOVI EKONOMSKI MODELI (Karlo Vujeva)		17:30-19:00 ODRAST (Andrea Pavlović, Miljenko Cimeša)	17:30-19:00 MARKSISTIČKA KRITIKA KAPITALIZMA (Katarina Peović Vuković)

KONTAKT:

Informacije i prijava:

Josipa Dika
mirvmirje@gmail.com

*prijava je obvezna

(uz potvrdu sudjelovanja napisati nekoliko rečenica o sebi i motivaciji za sudjelovanje)

*sudjelovanje je besplatno